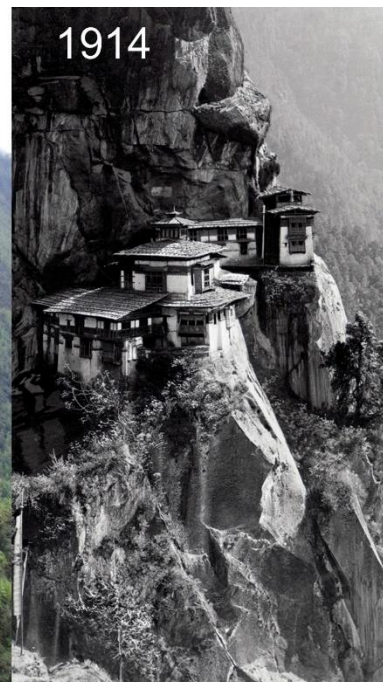
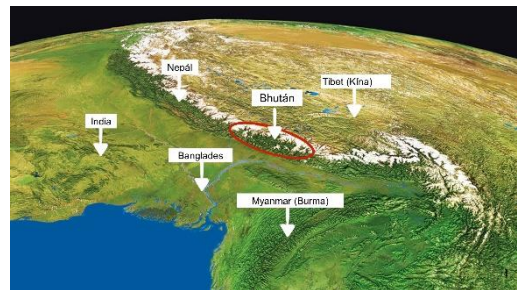

„Happiness is a place.” „A boldogság helyhez kötött” – állítja Bhután turisztikai szlogenje, és természetesen azt sugallja, hogy ez a hely nem más, mint Bhután. A vonzó reklám ellenére Magyarországon és a világ sok más országában kevesen tudják a Bhutáni

Királyságot elhelyezni a térképen. Az elzártság, a távolság és a turistákat érintő magas napidíj miatt még kevesebben jártak ott. Pedig csodálatos és különleges ez a szerethető kis ország, a Himalája lejtőin, beszorítva a két óriás: Kína és India közé. A szinte érintetlen természet itt éppúgy jelent hófehér gleccsereket, tiszta vizű rohanó folyókat és a világ legmagasabb meghódíthatatlan hegycsúcsait, mint kedvező klímájú, termékeny völgyeket, több ezer növény- és állatfajt, szubtrópusi dzsungelt. Az idetévedt szerencsés utazót emellett egy meglepő és veszélyes repülőtér, impozáns kolostorerődök, több ezer buddhista kegyhely, évszázados hagyományokat őrző apró települések, kedves és tiszteletreméltó emberek, vagy a magyar ízlésnek is igen csípős csilipaprikás ételek várják. És valami furcsa elnevezésű fejlesztési politika: a Bruttó Nemzeti Boldogság.

Bengáli tigris

Hópárduc

Vörös panda

Kormosfejű daru

különleges és védett állatoknak ad otthont, mint a hópárduc, a vörös panda, a bengáli tigris, vagy az ország nemzeti állata, az állattanilag besorolhatatlan takin, amelyet a legenda szerint mágikus erejével egy buddhista vándortanító rakott össze egy kecske és egy tehén csontjaiból. Az ország évszázadokig szinte teljesen el volt zárva a külvilágtól, még az angolok sem tudták gyarmatosítani, így nagyrészt kimaradt a 20. század radikális gazdasági és társadalmi változásaiból.

A 780 ezer bhutáni megközelítőleg fél magyarországnyi, nagyon eltérő magasságú és klímájú területen él, és közel húsz nyelven beszél. Az Ázsiában szokatlanul gyéren lakott ország 70%-át erdő borítja, amely olyan

A legendás takin

A királyságban az 1950-es években még feudális viszonyok uralkodtak. Nem volt modern ipar, aszfaltúthálózat, közoktatási rendszer, papírpénz, és a lakosság túlnyomó része távoli, elzárt kistelepüléseken, elektromos áram nélkül, robot és terményadó sújtotta, analfabéta földművesként élt. Csak 1999-ben vezették be az internetet és a televíziót, 2008-ban a parlamentáris demokráciát, s ezek a változások a sikeres közoktatási rendszerrel, az angol nyelv elterjedésével és a gyors városfejlődéssel fenekestül forgatták fel Bhután tradicionális társadalmát.

Sokan Bhutánt a boldogsággal, a sosem volt érintetlen, ideális és harmonikus buddhista királysággal azonosítják. Képzeletükben ez az ország az utolsó Sangri-la, a tökéletes himalájai paradicsom, ahol az ember önmagára és lelki békére lelhet. Ezt az érzetet táplálja az a tény, hogy Bhután a

világ egyetlen országa, amelynek királya és kormánya – az alkotmányban is deklaráltan – azért dolgozik, hogy a bhutáni emberek boldogok, illetve még boldogabbak legyenek. Az általuk kialakított Bruttó Nemzeti Boldogság koncepció lényege, hogy egy ország fejlődése nem csak anyagi javakban, termelésben és fogyasztásban, azaz nem csak a GDP-mutatóval mérhető.

Az ország sok más szempontból is figyelemreméltó hely. Bhután a tibeti eredetű vadzsraja, avagy tantrikus buddhizmus egyik utolsó és legfontosabb központja a világon, olyan mesészerű, ködbe burkolódzó zarándokhelyekkel, mint például a 3100 méter magasan a meredek sziklákra tapadó, „égi hajszalakon függő” Tigrisfészek Kolostor. A kormányhivatalokban, az iskolákban és a kolostorokban a helyieknek kötelező a nemzeti viselet: férfiaknak a kimonószerű gho, nőknek pedig az elegáns kira. Az ingyenes egészségügyi rendszerben egymás mellett él a modern nyugati típusú és az évszázados tapasztalatokon alapuló helyi természetgyógyászat, és ha szükséges, az állampolgárok külföldi gyógykezelését az állam fizeti.

Mindezt tovább fűszerezi, hogy a bhutániak a hihetetlenül erős csilipaprikát nagy mennyiségben alapzöldségként fogyasztják; hogy a mindenütt szabadon növő tudatmódosító kendert a közelmúltig csak az étvágytalan disznók etetésére használták; és hogy a gonosz szellemeket házakra festett, sokszor ember nagyságú falloszokkal tartják távol. Bhután azonban nem csak egy egzotikus ország, hanem a világ legfiatalabb parlamentáris demokráciája is, alkotmányos monarchia, ahol a békés átmenetet már két sikeres választás legitimálta – annak

ellenére, hogy a király adta demokráciából eleinte nem kért a nép, inkább ragaszkodott szeretett királyához és az általa megteremtett békés,

kiegyensúlyozott és kiszámítható világhoz. Az ország jelenlegi, sorban az ötödik királya a harmincöt éves Jigme Khesar Namgyel Wangchuck, akinek javára apja, páratlan módon, önként lemondott a trónról. A fiatal és jóképű király néhány éve feleségül vette élete szerelmét, a királyi légitársaság egyik pilótájának a lányát. A hazájában és Ázsia sok országában egyaránt népszerű ifjú pár az esküvője után nem sokkal Londonban, személyesen üdvözölte a Magyar-Bhutáni Baráti Társaság megalakulását. – Részletek Valcsicsák Zoltán: Álomban Bhutánban ébredtem c. könyvéből (www.bhutankonyv.hu).

Valcsicsák Zoltán

